

**PIOTR PASCHALIS, RYSZARD DZIĘCIOŁOWSKI,
ANDRZEJ SZUJECKI, STEFAN ZAJĄCZKOWSKI ***

**Harmonizacja prawa leśnego
Część I
Porównanie prawa Unii Europejskiej
i prawa polskiego w zakresie określonych
aspektów leśnictwa**

Forest law harmonization
Part I. A comparison of the EU and Polish legal regulations
concerning the selected aspects of forestry

Abstract : The major legal regulations concerning the selected aspects of forestry valid in the European Union and Poland were review and compared. The differences and similarities form the basis for the Polish law regulations adjustment to the requirements of the European Union.

Key words: forest policy, structural funds, Polish and EU forestry legal regulations

Wstęp

Pracą ta powstała w ramach realizacji projektu PHARE Nr SCR-E/110249/SV/PL i wykonana została przez zespół krajowych i zagranicznych uczonych pod kierunkiem prof. dr. hab. Piotra Paschalis-Jakubowicza, prof. dr. hab. Ryszarda Dzięciołowskiego, prof. dr. hab. Andrzeja Szujeckiego i prof. dr. hab. Stefana Zajączkowskiego.

Cel i zakres pracy

Zgodnie z założeniami *Terms of Reference* w Projekcie PHARE "Harmonizacja polskiej legislacji z zakresu transportu, bezpieczeństwa jądrowego oraz leśnictwa z *Acquis Communautaire*", podstawowym celem pracy jest dokonanie zbioru legislacji polskiej i Unii

---

* przy współudziale konsultantów polskich i zagranicznych

Europejskiej, analiza treści legislacji, odpowiednie porównanie oraz wskazanie kierunków zmian w legislacji polskiej dla harmonizacji polskiego prawa w tej dziedzinie z prawem Unii Europejskiej.

Metodyka badań

Realizacja nakreślonego celu pracy wymagała pomyślnego rozwiązania następujących zadań:

- wykonania analizy porównawczej aktów prawnych polskich i Unii Europejskiej,
- określenia zadań legislacyjnych i organizacyjnych, które należy podjąć w celu przeniesienia i wdrożenia przepisów Unii Europejskiej.

Zakres pracy w dziedzinie "leśnictwo" obejmował również konieczność analizy aktów legislacyjnych dotyczących zagadnień leżących w obszarze pozaleśnym. Są to szczególnie problemy różnych form użytkowania ziemi (np. rolnictwo), marketingu (sprzedaż produktów leśnictwa), emisji i imisji zanieczyszczeń przemysłowych, sprawozdawczości i analiz statystycznych oraz szereg innych zagadnień, wiążących się z leśnictwem mniej lub bardziej bezpośrednio.

Zagadnienia analizowano w następujących grupach tematycznych:

- Aspekty leśnictwa w rolnictwie,
- Aspekty strukturalne dotyczące leśnictwa,
- Ochrona lasów przed pożarami,
- Ochrona lasów przed zanieczyszczeniami atmosferycznymi oraz obrót leśnym materiałem rozmnożeniowym,
- Produkcja i sprzedaż produktów leśnictwa (w tym także swobodny przepływ towarów i usług),
- Środki ochrony roślin lub produktów roślinnych przed szkodnikami, problematyka fitosanitarna i jakość nasion,
- Dane statystyczne dotyczące leśnictwa.

W ramach prac wykonano następujące zestawienia analityczne:

- a) polskie przepisy prawne i odpowiadające im w pełni przepisy Unii Europejskiej,
- b) polskie przepisy prawne nie mające odpowiedników w prawie Unii Europejskiej,
- c) polskie przepisy prawne sprzeczne z przepisami Unii Europejskiej,
- d) przepisy prawne Unii Europejskiej nie mające odpowiednika w prawie polskim.

Przeprowadzono także krótką charakterystykę prawa Unii Europejskiej dotyczącą każdego omawianego zakresu, wraz z podaniem zarówno np. regulacji ukierunkowanych na rolę sektora, ustanawiających wsparcie finansowe danych zamierzeń, systemy monitorowania zmian, zasady formułowania polityki leśnej, wykorzystanie funduszy strukturalnych itd.

Wyniki badań

Strategia leśna UE a Polityka Leśna Państwa

Podstawowych różnic w sformułowaniach odnoszących się do istotnych dla leśnictwa spraw w obu tych dokumentach nie ma. Należy jednak zwrócić uwagę, że obszar zainteresowań i legislacja w tym zakresie, odnosząca się do obszarów nie leśnych, jest w prawodawstwie unijnym znacznie rozbudowana. Szczególnie dotyczy to promocji rozwoju terenów nieurbanizowanych, a wielu odniesień zawartych w Dyrektywie Nr 2179/98 EC oraz Rezolucji Rady Europy z 1996 roku, w polskim prawie nie ma.

Fundusze strukturalne

Ogólne postanowienia dotyczące funduszy strukturalnych zawiera Rozporządzenie Rady (EC) Nr 1260/1999, w tym – Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnych (EAGGF), przeznaczony na finansowanie wspólnej polityki rolnej.

Wszelkie implikacje związane z wdrożeniem wymienionego Rozporządzenia znajdują się w Rozporządzeniu Rady (EC) 1257/99, którego VIII Rozdział dotyczy sektora leśnego.

Celem wymienionych regulacji jest ułatwienie innego niż rolnicze wykorzystania gleb i zwiększenie korzyści płynących z lasu, w tym korzyści ekologicznych. Polskie istniejące regulacje prawne (Ustawa o lasach z 28.09.1999; Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 03.02.1995; Ustawa o scalaniu i wymianie gruntów z 28.03.1982; Ustawa o finansach publicznych z 26.11.1998), aczkolwiek zawierają zasadnicze cele strategiczne rozwoju leśnictwa i ochrony lasów, to odnoszą się w praktyce do lasów Skarbu Państwa i nie tworzą dostatecznych podstaw rozwoju lasów prywatnych przez zalesianie gruntów rolnych.

W prawie polskim nie znajdujemy bowiem wydzielonych funduszy strukturalnych ukierunkowanych na realizację polityki leśnej. Rolę taką spełnia po części budżet Państwa, który może wydzielać corocznie określone kwoty na cele wymienione w Ustawie o lasach, w tym na całkowite lub częściowe pokrycie kosztów zalesiania gruntów, w tym prywatnych. Rola funduszy celowych ma we wsparciu polityki leśnej mały zakres (FOGR, FOŚiGW, FP).

W świetle aspektów leśnych polityki Unii Europejskiej, instytucją odpowiedzialną za współfinansowanie wielokierunkowych działań służących realizacji polityki strukturalnej, przyspieszających proces przekształceń obszarów wiejskich, jest Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, powołana na podstawie Ustawy z 24.12.1993 roku, której szczegółowe kierunki działania określiło Rozporządzenie Rady Ministrów z 30.01.1996 r. Agencja jest właściwa do gospodarowania funduszami Unii Europejskiej i kierowania przedakcesyjnym programem SAPARD, który wprowadza pilotowe zalesianie gruntów rolnych w oparciu o zasady zawarte w Rozporządzeniu 1257. Stosowane regulacje prawne umożliwiające Agencji podjęcie tych działań są na ukończeniu.

Aspekty leśnictwa w rolnictwie

Podstawowym dokumentem Wspólnoty jest w wymienionym obszarze Rozporządzenie Rady (EC) Nr 1257/1999 obowiązujące od 01.01.2000 r. Szczegółowe zasady stosowania

wymienionego rozporządzenia zostały wprowadzone Rozporządzeniem Komisji (EC) Nr 1750/1999. Z Rozporządzenia tego wynika, że wsparcie dla leśnictwa ma służyć doskonaleniu, utrzymaniu i rozwojowi ekonomicznych, ekologicznych i socjalnych funkcji lasu na obszarach wiejskich i dotyczyć gruntów i lasów własności prywatnej (osób, wspólnot lub zrzeszeń). Wsparcie może dotyczyć inwestycji leśnych, promocji nowych rynków zbytu, tworzenia zrzeszeń przedsiębiorców leśnych, czynności ochronnych w lasach, a przede wszystkim zalesianiu gruntów rolnych.

Ochrona lasów przed pożarami

Dorobek Unii Europejskiej w dziedzinie ochrony przeciwpożarowej lasów jest zawarty w następującym zbiorze aktów prawnych:

Rozporządzenie Rady (EEC) Nr 2158/92 z 23 lipca 1992 roku dotyczące ochrony przeciwpożarowej lasów Wspólnoty (Off. Journ. L 217.31.92.p.3).

W programie Rozporządzenia Rady Nr 2158/92, szczególnie kładzie się nacisk na działania zmierzające do zidentyfikowania **przyczyn występowania pożarów** oraz sposobów zwalczania tych przyczyn, a w tym:

- prowadzenie badań naukowych w celu zidentyfikowania przyczyn pożarów i okoliczności ich powstawania,
- opracowywanie projektów mających na celu eliminację tych przyczyn,
- organizowanie kampanii informacyjno-edukacyjnych dla ludności,
- opis aktualnej sytuacji na danym obszarze lub jego mniejszych jednostkach odnośnie systemu prewencji i monitorowania, dostępnych środków kontrolowania pożaru wraz z metodami i technikami używanymi do ochrony lasów przed pożarami,
- wskazanie celów, które mają zostać osiągnięte do końca trwania planu odnośnie eliminacji lub redukcji głównych przyczyn, oraz udoskonalenia systemów prewencji i monitoringu,
- opis sposobów działań zmierzających do osiągnięcia celów,
- zgromadzenie szczegółowych danych dotyczących partnerów włączonych do ochrony przeciwpożarowej lasów i procedury koordynowania ich uczestnictwa.

Komisja decyduje o udziale finansowym Wspólnoty w projektach i programach przedstawionych przez kraje członkowskie. Przyznanie pomocy finansowej odbywa się po konsultacji ze Stałym Komitetem Leśnictwa.

Rozporządzenie Komisji Nr 804/94 zobowiązuje kraje członkowskie do zbierania informacji o pożarach oraz określa podstawowy zbiór danych o pożarach lasów Wspólnoty dla wszystkich państw członkowskich. W Rozporządzeniu ustalono formę wniosku o pomoc finansową przy realizacji projektów tworzenia lub doskonalenia systemów informacyjnych o pożarach lasów, przy czym:

- kraje członkowskie powinny zebrać komplet informacji o pożarach lasów umożliwiający im sprostanie celom ustanowionym w Artykule 5 (2) Rozporządzenia (EEC) nr 2158/92,
- komplet informacji powinien zawierać przynajmniej znormalizowaną ilość informacji, porównywalną na poziomie Wspólnoty, zwaną minimalną wspólną bazą informacji o pożarach lasów,
- gromadzenie kompletów takich informacji może być ograniczone do obszarów wysokiego i średniego ryzyka przedstawionych przez kraje członkowskie,
- każdego roku od daty obowiązywania Rozporządzenia kraje członkowskie powinny udostępnić Komisji dane wspólnej bazy informacyjnej,
- na wniosek przedstawiony przez kraje członkowskie, w uzasadnionych przypadkach, czas na udostępnienie danych może zostać przedłużony.

W Polsce system planowania ochrony przeciwpożarowej różni się od systemu Unii Europejskiej. Zasadnicze **różnice** to:

- minimalne wymagania zabezpieczenia przeciwpożarowego lasów są ustalone jako obowiązki właścicieli lub zarządców lasów i egzekwowane z mocy prawa,
- kierunkowe zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej (opisowo i na mapach w ujęciu tematycznym i przeglądowym) są określane w planach urządzania lasu (Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzania lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu),
- plany urządzania lasu sporządza się dla nadleśnictwa lub obiektów o mniejszym zasięgu terytorialnym,
- klasyfikacja odnosi się do nadleśnictwa, które zgodnie z Projektem Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wprowadzenia Nomenklatury Jednostek Terytorialnych do celów statystycznych i najbliższej będzie odpowiadało poziomowi 5 – tj. gminy (wymóg UE – przynajmniej poziom 3 – podregiony),
- kryteria zaliczenia do właściwej kategorii zagrożenia przyjęte w Rozporządzeniu Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa są bardzo szczegółowe; dotyczą takich czynników jak: udział siedliskowy typów lasu i klas wieku drzewostanów, średniej liczby pożarów obliczanej co najmniej z okresu 10 lat, zanieczyszczeń przemysłowych, intensywności ruchu turystycznego i warunków klimatycznych i przemysłowych zanieczyszczeń atmosfery. Bezpośrednio nie występują kryteria przyjęte w Unii Europejskiej.

Ochrona lasu przed zanieczyszczeniami powietrza raz obrót leśnym materiałem rozmnożeniowym

Ochrona lasu przed zanieczyszczeniami powietrza

Zagadnienia dotyczące problematyki ochrony lasów przed zanieczyszczeniami przemysłowymi powietrza zawarte są w następujących, obecnie obowiązujących aktach prawnych Unii Europejskiej: cztery Rozporządzenia Rady (Council Regulations No: 3528/86, 1613/89, 2157/92, 307/97) oraz 10 Rozporządzeń Komisji Europejskiej (Commission

Regulations No: 1696/87, 2995/89, 926/93, 836/94, 1091/94, 690/95, 1398/95, 1390/97, 1545/99, 2278/99). Rozporządzenia Rady stworzyły ramy do założenia w krajach Unii systemu monitoringu i programu ochrony lasu przed zanieczyszczeniami przemysłowymi. Rozporządzenia Komisji Europejskiej dotyczą bezpośredniego wdrażania Rozporządzeń Rady w tym zakresie. Są to obszernie dokumenty, zaopatrzone w liczne aneksy, w których bardzo szczegółowo i precyzyjnie przedstawiane są zagadnienia z realizacji poszczególnych zadań tego programu.

Głównym dokumentem, stanowiącym podstawę do dalszych szczegółowych uregulowań, jest Rozporządzenie Rady z 1986 roku (Council Regulation EEC 358/86), które stanowiło podstawę do założenia w krajach Unii systemu ochrony lasu przed zanieczyszczeniami przemysłowymi, założenia sieci stałych powierzchni obserwacyjnych oraz wprowadzenie wspólnej metodyki pomiarów i obserwacji, a także zunifikowanie systemu sprawozdawczości i kryteriów uzyskiwania pomocy Unii na realizację przedsięwzięć dotyczących tych zadań. System ten był w latach późniejszych poszerzany i rozwijany, co znalazło swój wyraz w kolejnych nowelizacjach. Według pierwotnej wersji, Rozporządzenie Rady Nr 3528/86 miało obowiązywać przez 5 lat, jednak w kolejnych nowelizacjach w 1992 i 1997 roku okres ten był przedłużany. Zgodnie z ostatnią nowelizacją w 1997 roku (EC No 307/97) Rozporządzenie to, podobnie jak wszystkie inne Rozporządzenia Rady i Komisji Europejskiej dotyczące tych zagadnień, obowiązuje do 1 stycznia 2002 roku. Należy oczekiwać, że od 2002 roku obowiązywać będzie nowa regulacja. Jest ona obecnie w opracowaniu i zapewne w połowie 2001 roku będzie przedstawiona do uchwalenia przez Parlament Europejski.

W prawodawstwie polskim, do zagadnień związanych z ochroną lasów przed zanieczyszczeniami przemysłowymi powietrza nawiązuje Ustawa o Lasach z 28 listopada 1991 roku w znowelizowanym w 1997 roku Art. 13a, w którym stwierdza się między innymi konieczność okresowej oceny stanu lasów i zasobów leśnych oraz prognozowania zmian w ekosystemach leśnych, sporządzania wielkoobszarowych inwentaryzacji stanu lasów oraz prowadzenia banku danych o zasobach i stanie lasów. W Polsce brak jest jednak aktów prawnych regulujących bezpośrednio tę problematykę, a podstawą do funkcjonowania u nas systemu ochrony lasów przed zanieczyszczeniami przemysłowymi nie są akty prawne, lecz uchwały i zarządzenia kierownictwa Lasów Państwowych. Monitoring lasów w Polsce jest prowadzony od połowy lat osiemdziesiątych ubiegłego wieku. W roku 1991 włączono go do Państwowego Monitoringu Środowiska, który ustanowiono na podstawie Ustawy z 20 lipca 1991 roku o Państwowej Inspekcji Ochrony Środowiska. W ciągu kilkunastu lat funkcjonowania leśnego systemu monitoringu w Polsce zmieniała się zarówno sieć punktów pomiarowych jak i metody pomiarów. Instytucją odpowiedzialną za organizację sieci i koordynację monitoringu lasu w Polsce jest Instytut Badawczy Leśnictwa, który w tym zakresie ściśle współpracuje z Biurem Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej, wykonującym większość prac terenowych.

Obrót leśnym materiałem rozmnożeniowym

Zagadnienia dotyczące tej problematyki zawarte są w trzech, obowiązujących obecnie, aktach prawnych Unii Europejskiej: Decyzji Rady Nr 66/399/EEC[KS1], Dyrektywy Rady Nr 1999/105/EC[KS2] oraz Decyzji Komisji Nr 1999/821/EC[KS3].

Podstawowym dokumentem regulującym problematykę obrotu leśnym materiałem rozmnożeniowym jest Dyrektywa Nr 1999/105; Decyzja Komisji Nr 1999/821 z 21 listopada 1999 roku, która wygasa z dniem 31 grudnia 2001 roku, a więc przed planowanym terminem wejścia Polski do Unii Europejskiej; Decyzja Rady z 14 czerwca 1966 roku (Nr 66/1999) odnosi się do art. 26(1) Dyrektywy Rady Nr 1999/105 w zakresie współdziałającego z Komisją Europejską – Stałego Komitetu do Spraw Nasion i Materiału Rozmnożeniowego (Standing Committee on Seeds).

W Polsce obecnie brak jest aktów prawnych regulujących problematykę produkcji i obrotu leśnym materiałem rozmnożeniowym.

Z punktu widzenia prawnego, materiał rozmnożeniowy produkowany w Lasach Państwowych nie spełnia wymogów Dyrektywy Nr 1999/105/EC głównie z następujących powodów:

- produkcja leśnego materiału rozmnożeniowego nie jest nadzorowana przez urzędowy system kontroli niezależny od Lasów Państwowych,
- świadectwa pochodzenia leśnego materiału rozmnożeniowego nie są wydawane przez niezależny urząd (obecnie wydają je nadleśnictwa, które są również producentami),
- rejestr tzw. materiału podstawowego, prowadzony obecnie przez Instytut Badawczy Leśnictwa lub Regionalne Dyrekcje Lasów Państwowych nie ma umocowania we właściwych przepisach prawa.

Produkcja i sprzedaż produktów leśnictwa

Polskie regulacje prawne

Istotnymi dokumentami w Polsce, mającymi liczne odniesienia do omawianych tutaj zagadnień jest Ustawa o Lasach z 28 września 1991 roku (Dziennik Ustaw Nr 101 z 1991 roku, poz. 444) oraz Ustawa z 24 kwietnia 1997 roku o zmianie Ustawy o Lasach oraz o zmianie niektórych innych Ustaw (Dziennik Ustaw Nr 54 z 1997 roku, poz. 349), a także cały szereg rozporządzeń wykonawczych. Należy tu wymienić:

Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 grudnia 1994 roku w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dziennik Ustaw z 22 grudnia 1994 roku. Dz. U. 93.134.692); Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzania lasu oraz inwentaryzacji lasu (Dziennik Ustaw z 16 stycznia 1999 roku); Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 lutego 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urządzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego legalność pozyskiwania drewna (Dziennik Ustaw z 21 marca 1998 roku); Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ochrony i zbioru płodów runa leśnego oraz zasad lokalizowania pasiek na obszarach leśnych (Dziennik Ustaw z 21 stycznia 1999 roku).

Istotą wymienionych powyżej aktów prawnych jest gwarancja możliwości realizacji funkcji produkcyjnej lasu polegającej na zachowaniu odnawialności i trwałego użytkowania

drewna, nieдрzewnych użytków pozyskiwanych z lasu i gospodarki łowieckiej, rozwijaniu turystyki kwalifikowanej, zyskach ze sprzedaży wymienionych towarów i usług oraz polegające na tworzeniu stanowisk pracy i zasilaniu podatkiem dochodów budżetu Państwa i budżetów samorządów lokalnych.

Produkcyjne funkcje lasów wyrażają się przede wszystkim produkcją drewna – odnawialnego, przyjaznego człowiekowi surowca ekologicznego, będącego podstawą wielu zawodów, tradycji i kultur, wszechstronnie wykorzystywanego, który warunkuje rozwój wielu gałęzi przemysłu. Drewno wiąże i akumuluje ponadto węgiel atmosferyczny, przyczyniając się do ograniczenia efektu cieplarnianego, a także łatwo poddaje się utylizacji, co ma duże znaczenie pro-środowiskowe.

Konfliktowość funkcji lasów występuje także między użytkowaniem turystycznym a funkcjami produkcyjnymi i ekologicznymi (zaśmiecanie lasu, niszczenie runa i młodych drzew, zwiększone zagrożenie pożarowe, płoszenie zwierząt etc.). Nie mniej istotne jest również odniesienie się do uwarunkowań organizacyjnych, ekonomicznych i prawnych, do konieczności zwiększenia efektywnej ekonomiczności wszystkich form własności lasów oraz podania listy przedsięwzięć umożliwiających ich realizację.

Regulacje prawne Unii Europejskiej

Unia stawia sobie cel popierania zrównoważonego i trwałego postępu gospodarczego i społecznego, w szczególności poprzez likwidację granic wewnętrznych, umacnianie spójności gospodarczej i społecznej oraz przez ustanowienie unii gospodarczej i monetarnej, docelowo z jedną walutą, zgodnie z postanowieniami niniejszego Traktatu.

Regulacja Nr 1257/1999 (16080/266/1999) dotyczy między innymi wsparcia dla leśnictwa w celu doskonalenia, utrzymania i rozwoju ekonomicznych, ekologicznych i socjalnych funkcji lasu na obszarach wiejskich, przy czym wsparcie to obejmuje tylko lasy i grunty nie będące własnością Państwa z wyłączeniem przedsięwzięć zapobiegających klęskom żywiołowym lub usuwaniu ich skutków.

Wsparcie dla leśnictwa dotyczy:

- inwestycji poprawiających i doskonalących (racjonalizujących) wykorzystanie surowca drzewnego, jego przerób i marketing produktów drzewnych; inwestycje odpowiadające użytkowaniu surowca drzewnego muszą być ograniczone do tych operacji, które poprzedzają jego przemysłowy przerób,
- promocji nowych możliwości wykorzystania i marketingu produktów leśnictwa.

Rezolucja 94/173/EC w załączonych Aneksach podaje listę priorytetów oraz wyłączeń dotyczących zakresu stosowania w odniesieniu do inwestycji poprawiających warunki przerobu i marketingu w rolnictwie oraz produktów leśnictwa.

Dla leśnictwa szczególne znaczenie ma następujące wyłączenie:

- inwestycji, które przez użycie nieodpowiednich materiałów i wyposażenia w rezultacie powodują poważne uszkodzenie środowiska (takie jak: pogorszenie jakości dróg leśnych, zmiany w związkuści gleby i niszczenie roślinności),

- inwestycji odnoszących się do produkcji, pozyskiwania i marketingu choinek oraz innych drzew ozdobnych,
- wszystkie podporządkowane inwestycje w tartakach (z wyjątkiem inwestycji w przedsiębiorstwach, które spełniają warunki stawiane w definicji jako małe i średnie zakłady, zgodnie z zasadami Wspólnoty o pomocy) – bez uszczerbku warunków podanych w Artykule 1(2) Regulacji (EC) Nr 867/90.

Regulacja (EC) Nr 860/94 stanowi istotnie ważną część przepisów, łącznie z Regulacją Nr 866/90 z 29 marca 1990 roku i Regulacją Nr 3669/93, dotyczących zasad sporządzania planów i wniosków w formie programów operacyjnych w celu uzyskania pomocy z Guidance Section of the EAGGF dla inwestycji poprawiających warunki przerobu i marketingu dla rolnych i leśnych produktów.

Regulacja Nr 1612/89 dotyczy bardzo istotnego zakresu działań zmierzających do wzmoczenia aktywności i promocji pierwiastkowego przerobu i marketingu leśnych produktów, a artykuł 1. niniejszej regulacji stwierdza, że: oznacza to inwestycje skierowane do operacji ścinki, okrzesywania, korowania, przerzynki, składowania, zabiegów ochronnych i suszenia drewna gatunków rodzimych i do wszystkich operacji poprzedzających przetarcie drewna w przemyśle tartacznym.

Finansowanie takich projektów powinno być kierowane przede wszystkim do inwestycji odnoszących się do małych i średnich przedsięwzięć, których restrukturyzacja i racjonalizacja może przyczynić się do poprawy rozwoju ekonomicznego rolnego i obszarów wiejskich.

Dane statystyczne dotyczące leśnictwa

W zakresie przedstawionych uregulowań unijnych znajdują się przepisy związane z projektowanym i przewidzianym do wdrożenia w 2002 roku systemem informacji i komunikacji w leśnictwie.

Przepisy Unii Europejskiej są zawarte w Regulacji Nr 1615/89; Regulacji Nr 400/94 i Regulacji Nr 1100/98.

Polskie przepisy prawne w tym obszarze regulują: Ustawa z 28 września 1991 roku o lasach (Dziennik Ustaw Nr 101 z 1991 roku, poz. 444 z późniejszymi zmianami); Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 grudnia 1994 roku w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w PGLLP (Dziennik Ustaw Nr 134 z 1994 roku, poz. 692); Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzania lasu, uproszczonego planu urządzania lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dziennik Ustaw Nr 3 z 1999 roku, poz. 16); Ustawa z 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dziennik Ustaw Nr 77 z 1991 roku, poz. 335, z późniejszymi zmianami); Ustawa z 29 czerwca 1995 roku o statystyce publicznej (Dziennik Ustaw Nr 88 z 1996 roku, poz. 439, z późniejszymi zmianami); Rozporządzenie Rady Ministrów z 26 sierpnia 1999 roku w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2000 (Dziennik Ustaw Nr 77 z 1999 roku, poz. 863).

Na podstawie obowiązujących w skali międzynarodowej atrybutów oceny jakości danych statystycznych, jak: źródła danych, metodologia, użyteczność, pewność, reprezentatywność, aktualność, porównywalność w czasie – można stwierdzić, że nie wszystkie te wymogi, a zwłaszcza w odniesieniu do niektórych kategorii własności, są spełnione na zadowalającym poziomie. Istnieją duże trudności w zebraniu zunifikowanych danych o wszystkich lasach w Polsce. Na te trudności nakładają się problemy z dostosowaniem tych danych do struktur informacji oczekiwanych przez różne agendy międzynarodowe.

Opracowany i obecnie wdrażany system informatyczny Lasów Państwowych (SILP) daje dobre podstawy do podjęcia dalszych prac z zakresu uporządkowania organizacji i obiegu danych w leśnictwie.

Problematyka ochrony zwierząt i środowiska w leśnictwie

Problematyce ochrony zwierząt i środowiska są w Unii poświęcone dwa dokumenty, a mianowicie: Dyrektywa 79/409/EEC o ochronie dzikiego ptactwa, zmodyfikowana Dyrektywami: 981/854/EWG, 85/411/EWG, 86/122/EWG, 91/244/EWG i 94/24/EWG i Dyrektywa 92/43/EEC o ochronie naturalnych środowisk i dzikiej fauny i flory, zmieniona Dyrektywą 97/62/EWG.

Prawo polskie będące obecnie w stadium modyfikacji dostosowujących je do wymagań Unii Europejskiej, daje liczne, choć rozproszone podstawy do ochrony zwierząt i środowiska naturalnego. Jego zasadnicze dokumenty to Ustawy: Ustawa o ochronie przyrody, Ustawa o lasach, Ustawa – prawo łowieckie, Ustawa o ochronie i kształtowaniu środowiska, Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, Ustawa o rybactwie śródlądowym, a ponadto akty wykonawcze do niektórych Ustaw, jak: dwa Rozporządzenia Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie ochrony gatunkowej roślin i zwierząt, Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o genetycznie zmodyfikowanych organizmach, Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie określenia rodzajów inwestycji potencjalnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze.

Problematyka fitosanitarna

Zagadnienia fitosanitarne na obszarze Unii Europejskiej regulowane są postanowieniami Dyrektywy Rady Nr 77/93/EEC w sprawie zapobiegania wprowadzeniu na teren Wspólnoty organizmów szkodliwych dla roślin lub produktów roślinnych oraz przeciw rozprzestrzenianiu ich w obrębie Wspólnoty.

Dyrektywa składa się z 21 artykułów oraz pięciu załączników (aneksów). Na mocy Dyrektywy każde z państw członkowskich zobowiązane jest do ustanowienia jednej organizacji rządowej odpowiedzialnej za problematykę zdrowotności roślin (w ramach Międzynarodowej Konwencji Ochrony Roślin IPPC).

W obrębie Wspólnoty, Dyrektywa wprowadza specjalne strefy ochronne, w których nie występują określone organizmy szkodliwe, mimo istnienia sprzyjających warunków. W tych strefach państwa członkowskie zobowiązane są prowadzić regularne i systematyczne badania na obecność organizmów szkodliwych. W przypadku stwierdzenia ich występo-

wania natychmiast o fakcie takim musi być powiadomiona Komisja UE. Stopień zagrożenia z powodu szkodnika każdorazowo oceniany jest przez Stały Komitet Zdrowotności Roślin, który decyduje o podjęciu właściwych kroków. Dotyczy to także surowca drzewnego, a Dyrektywa definiuje drewno jako drewno okrągłe w korze lub bez kory, a także trociny, zrębki, odpady oraz palety lub opakowania z drewna, jeżeli mogą stanowić zagrożenie dla zdrowotności roślin.

Zagadnienia ochrony roślin na obszarze Polski reguluje Ustawa z 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych.

Szczegółowe przepisy dotyczące ochrony fitosanitarnej zawarte są w Rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 6 lutego 1996 roku w sprawie zwalczania organizmów szkodliwych (Dziennik Ustaw Nr 15 z 1996 roku, rozp. 86). Rozporządzenie zawiera sześć załączników zawierających:

- Załącznik nr 1 – Szczegółowa dokumentacja środka ochrony roślin,
- Załącznik nr 2- Wykaz roślin reprezentatywnych przewidzianych do badań,
- Załącznik nr 3 – Zasady zaliczania środków ochrony roślin do klas toksyczności,
- Załącznik nr 4 – System kodowania formy użytkowej środka ochrony roślin,
- Załącznik nr 5 – Międzynarodowe symbole i objaśnienia dla środków ochrony roślin (czarne symbole na pomarańczowym tle),
- Załącznik nr 6 – Międzynarodowe umowne znaki ostrzegawcze (piktogramy).

W Polsce odpowiednią kontrolę przeprowadza się w 39 punktach granicznej kontroli fitosanitarnej, z czego drewno okrągłe i jego przetwory są kontrolowane w 22 miejscach.

Uzupełnieniem do artykułu 38 Ustawy z 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych jest Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 12 marca 1996 roku w sprawie szczegółowych zasad wydawania zezwoleń na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu i stosowania (poz. 212). W prawodawstwie polskim w zakresie problematyki fitosanitarnej **brak jest następujących uregulowań:**

- definicji organizmów zadomowionych,
- stref ochronnych,
- urzędowego spisu producentów,
- permanentnego podnoszenia kwalifikacji, programów szkoleń oraz dofinansowywania szkoleń ze środków centralnych,
- procedury przeprowadzania kontroli w miejscach produkcji,
- kontroli producentów w krajach spoza Unii Europejskiej,
- procedury kontrolowania w uzasadnionych przypadkach przesyłek deklarowanych inaczej niż drewno i jego produkty,
- powoływania niezależnych ekspertów (specjalistów do przygotowywania opinii i ekspertyz,
- określenia wymaganych niezbędnych kwalifikacji ekspertów,
- instrukcji i zakresu działania ekspertów,

- procedury powiadamiania Komisji Unii Europejskiej i krajów członkowskich o wystąpieniu szkodliwych organizmów z list kwarantannowych i spoza nich.

Podsumowanie

Kluczowe priorytety pro-środowiskowej polityki leśnej wspólnoty Europejskiej zostały określone w Dyrektywie Nr 2179/98 EC Parlamentu Europejskiego i Rady z 24 września 1998 r. Towards sustainability, której odpowiednikiem jest Polityka ekologiczna państwa uchwalona przez Sejm w 1991 roku, odnosząca się także do różnych form własności (obecnie nowelizowana).

Strategia leśna Unii Europejskiej została ujęta w Rezolucji Rady z 15 grudnia 1998 roku (Off. Journ. C 056 26/02/1999). Strategia leśna Polski została przedstawiona w dokumencie: Polityka Leśna Państwa, przyjętym decyzją Rządu RP z 29 kwietnia 1997 roku. Między wymienionymi dokumentami nie ma sprzeczności, gdyż oparte zostały one na tych samych przesłankach wywodzących się z Agendy 21 Konferencji w Rio (1992) i innych międzynarodowych dokumentów ratyfikowanych przez Polskę. Nie mniej, uzupełnienia bądź rozwinięcia w polityce leśnej Polski wymagają te elementy, które kierunkują znaczenie leśnictwa dla rozwoju obszarów wiejskich i zatrudnienia ludności.

Prowadzenie negocjacji dotyczących włączenia Polski w struktury Unii Europejskiej, zgodnych z interesem Państwa nie może odbywać się bez dogłębnych analiz dotyczących teraźniejszości i przyszłości polskiego leśnictwa.

*Wydział Leśny SGGW
ul. Rakowiecka 26/30
02-528 Warszawa*

Literatura

Paschalis-Jakubowicz P., Dzięciołowski R., Szujecki A., Zajączkowski S., – PHARE Project No. SCR-E/110249/SV/PL – Harmonisation of the Polish Legislation in the Scope of Transport, Nuclear Safety and Forestry with Acquis Communautaire – Analyses of the Study, Module 7: Forestry. Warsaw, June 16, 2000

I. Prawo unii europejskiej

Dyrektywa 79/409/EEC o ochronie dzikiego ptactwa (Ptasia) z 1979 roku

Dyrektywa 85/411/EWG z 1985 roku

Dyrektywa 86/122/EWG z 1986 roku

Dyrektywa 89/48/EEC z 1989 roku

Dyrektywa 91/244/EWG z 1991 roku

Dyrektywa 92/43/EEC z 1994 roku o ochronie naturalnych środowisk i dzikiej fauny i flory (Habitatowa)

Dyrektywa 92/51/EEC z 1992 roku
Dyrektywa 94/24/EWG z 1994 roku
Dyrektywa 97/62/EWG z 1997 roku
Dyrektywa Rady Nr 77/93/EEC
Dyrektywa 98/854/EWG z 1998 roku
Dyrektywa Rady Nr 2179/98 EC z 1998 roku
Dyrektywa Rady Nr 1999/105/EC[KS2] z 1999 roku
Dyrektywa Rady Nr 105/1999 z 1999 roku
Dyrektywa Rady Nr 1999/42 z 1999 roku
Decyzja Rady Nr 66/99/EEC[KS1] z 1999 roku
Decyzja Komisji Nr 1999/821/EC[KS3] z 1999 roku
Regulacja Nr 1612/89 z 1989 roku
Regulacja Nr 1615/89 z 1989 roku
Regulacja (EC) Nr 866/90 z 1990 roku
Regulacja (EC) Nr 867/90 z 1990 roku
Regulacja Nr 3669/93 z 1993 roku
Regulacja Nr 860/94 z 1994 roku
Regulacja Nr 400/94 z 1994 roku
Regulacja Nr 1100/98 z 1998 roku
Regulacja Nr 1257/1999 (16080/266/1999 z 1999 roku
Rezolucja Rady 94/173/EC z 1994 roku z Aneksami
Rezolucja Rady z 1996 roku
Rezolucja Rady z 15.12.1998 roku – Strategia leśna Unii Europejskiej (Off. Journ. C 056
26/02/19999
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 1696/87 z 1987 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 2995/89 z 1989 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 926/93 z 1993 roku
Rozporządzenie Komisji Nr 804/94 z 1994 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 836/94 z 1994 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 1091/94 z 1994 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 690/95 z 1995 roku

Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 1398/95 z 1995 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 1390/97 z 1997 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 1545/99 z 1999 roku
Rozporządzenie Komisji (Commission Regulation) No 2278/99 z 1999 roku
Rozporządzenie Komisji Nr 1054/1999 z 1999 roku
Rozporządzenie Komisji (EC) Nr 1750/1999 z 1999 roku
Rozporządzenie Rady (Council Regulation) EEC No 358/86 z 1986 roku
Rozporządzenie Rady (Council Regulations) No 3528/86 z 1986 roku
Rozporządzenie Rady (Council Regulations) No 1613/89 z 1989 roku
Rozporządzenie Rady (Council Regulations) No 2157/92 z 1992 roku
Rozporządzenie Rady (EEC) Nr 2158/92 z 1992 roku
Rozporządzenie Rady (Council Regulations) No 307/97 z 1997 roku
Rozporządzenie Rady (EC) Nr 1260/1999 z 1999 roku
Rozporządzenie Rady (EC) 1257/1999 z 1999 roku

II. Prawo polskie

Ustawy

Ustawa o ochronie przyrody z 2001 roku
Ustawa z 20 lipca 1991 roku o Inspekcji Ochrony Środowiska (Dziennik Ustaw Nr 77 z 1991 roku, poz. 335 z późniejszymi zmianami)
Ustawa o Lasach z 28 września 1991 roku (Dziennik Ustaw Nr 101 z 1991 roku, poz. 444)
Ustawa z 29 czerwca 1995 roku Statystyce publicznej (Dziennik Ustaw Nr 88 z 1996 roku, poz. 439 z późniejszymi zmianami)
Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z 03.02.1995 roku (Dziennik Ustaw ...)
Ustawa z 12 lipca 1995 roku o ochronie roślin uprawnych
Ustawa z 24 kwietnia 1997 roku o zmianie Ustawy o Lasach oraz o zmianie niektórych innych Ustaw (Dziennik Ustaw Nr 54 z 1997 roku, poz. 349)
Ustawa o scalaniu i wymianie gruntów z 28.03.1982 roku
Ustawa o finansach publicznych z 26.11.1998 roku
Polityka Ekologiczna Państwa – uchwalona przez Sejm w 1991 roku
Polityka Leśna Państwa – decyzja Rządu RP z 29 kwietnia 1997 roku

Rozporządzenia

- Rozporządzenie Rady Ministrów z 6 grudnia 1994 roku w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej w Państwowym Gospodarstwie Leśnym Lasy Państwowe (Dziennik Ustaw Nr 134 z 22 grudnia 1994 roku, poz. 692)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania planu urządzania lasu oraz inwentaryzacji stanu lasu (Dziennik Ustaw Nr 3 z 16 stycznia 1999 roku)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 24 lutego 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad cechowania drewna, wzorów urządzeń do cechowania i zasad ich stosowania oraz wzoru dokumentu stwierdzającego legalność pozyskiwania drewna (Dziennik Ustaw z 21 marca 1998 roku)
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z 28 grudnia 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad ochrony i zbioru płodów runa leśnego oraz zasad lokalizowania pasiek na obszarach leśnych (Dziennik Ustaw z 21 stycznia 1999 roku)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 6 lutego 1996 roku w sprawie zwalczania organizmów szkodliwych (Dziennik Ustaw Nr 15 z 1996 roku, rozp. 86)
- Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej z 12 marca 1996 roku w sprawie szczegółowych zasad wydawania zezwoleń na dopuszczenie środków ochrony roślin do obrotu i stosowania (Dziennik Ustaw Nr 48 z 24 kwietnia 1996 roku)
- Rozporządzenie Rady Ministrów z 26 sierpnia 1999 roku w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2000 (Dziennik Ustaw Nr 77 z 1999 roku, poz. 863)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa o genetycznie zmodyfikowanych organizmach (Dziennik Ustaw Nr 86 z 1999 roku, poz. 962)
- Rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa w sprawie określenia rodzajów inwestycji potencjalnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi oraz ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze (Dziennik Ustaw Nr 93 z 1998 roku, poz. 589)

Summary

Forest law harmonization

Part I. A comparison of the EU and Polish legal regulations concerning the selected aspects of forestry

A comparison of the EU and Polish legal regulations concerning the selected aspects of forestry relates to the forest policy regulations, forest strategy, forestry in the agricultural sector, forest production and forest products sales, forest protection against fire hazard, phytosanitary issues, animal and environmental protection problems, as well as to statistical

data concerning forestry and reproduction material turnover. The mentioned issues were discussed in terms of both Polands and EU legal regulations.

Basic conditions concerning the place, role and impacts of forestry-related sectors on the possibility of taking actions supporting forestry development.

The paper refers to the future changes in utilising structural funds, pre-access aids and to organisational conditions for the implementation of the goals of forest policy in the rural environment.

A list of the EU regulations on the above mentioned scope of study themes, with an appropriate comment, was also given.